

ZVONKO KARANOVIĆ

ČETIRI ZIDA I
GRAD

 Laguna

Copyright © 2006 by Zvonko Karanović

Copyright © 2006 ovog izdanja LAGUNA

Edicija MERIDIJAN
KNJIGA 5

Gagi, Saletu i Ivči, fantomima slobode

*odrastao sam u mraku
i gledao kako treperi svetlost
oko izabranih
bio spreman da eksplodiram u svom uglu
i spasim svoju a možda i tvoju dušu
i duše svih duša
ali to je jedan već učinio davno pre mene
njemu su dali šansu i razapeli ga
meni su ostala samo
četiri zida i grad
i to je jedino što imam*

17. MART 1999.

Stojim u kadi i dva minuta odvrćem i zavrćem slavine. Izlazi samo hladna, iako je bojler pun tople vode. Nerviram se i kunem se da ću u nedelju na buvljaku da kupim novu bateriju. Na kraju, upornost se isplati i mlaka voda počinje da mi se sliva niz leđa. Mogao bih tako da stojim satima, ne misleći ni na šta, ali moram da požurim. Čeka me Zorica. Završavam s tuširanjem i dok se prskam ispod pazuha, setim se pokojnog ćaleta, koji je govorio da samo pederi koriste dezodoranse. Osmehnem se na tu misao, a onda se na brzinu oblačim i izlazim. U prolazu se javim kevi, ona ćuti zadubljena u TV program.

Napolju je sveže martovsko veče. Brzo hodam niz Dušanovu ulicu gledajući zapuštene fasade zgrada i sumorne, oronule kuće. Jedan prazan plac, zarastao u korov, svaki put mi privuče pažnju. Bilo bi to dobro mesto za neki klub sa živom svirkom. Rok muzika je mrtva, ali rok standardi i pivo nikad neće izumreti. Nostalgija je uvek najbolja investicija. Na pešačkom prelazu kod *Crvenog pevca* naletim pravo na taksi. U poslednjem trenutku odskočim u stranu. Taksista zaustavlja auto i psuje me kroz spušten prozor. Samo

zabijem glavu u ramena i ubrzam korak. Nastavim dalje niz Ulicu vojvode Mišića, skrenem na Bulevar Lenjina i dođem do pijace *Boško Buha*. Posle dvesta metara uđem u ulaz broj 64. Na šestom spratu izlazim iz lifta i zvonim na prljavobela vrata.

– Uđi – čujem prigušeni Zoričin glas.

Pritisnem kvaku. U hodniku me zapahne miris prženog mesa. Sa kasetofona u dnevnoj sobi čuje se Pavaroti. Na vratima se pojavljuje Zorica u tigrastom penjoaru i roze papučama sa štiklom od dvanaest centimetara. Ima crnu kosu, 42 godine i raskrupnjalo telo čije obline svake godine sve više narastaju i počinju da se prelivaju izvan dekoltea, suknji, pantalonu. Liči na penzionisanu porno-zvezdu.

– Kasniš, Vladane. Jelo se već ohladilo – mjauče dok prilazi i pokušava izazovno da ljulja bokovima.

Pravim se da ne primećujem njen nesiguran hod na previsokim štiklama. Grlim je i privijam uz sebe. Kao i uvek, ispod penjoara ne nosi ništa... Uхватim je za dupe i zavučem joj jezik duboko u grlo.

– Ljubavi... – blago me odgurne i lupi dlanom po grudima. – Hajde, peri ruke pa da jedemo.

Odlazim u kupatilo i perem ruke. Dok se brišem peškirom, dolazi i ona. Bez reči raskopčava penjoar koji bešumno sklizne niz njene depilirane noge. Miris *chanela 5* preplavi prostoriju.

– Ne mogu da čekam, maco – poslednje je što čujem pre nego što navali da me ljubi, svlačeći mi duks

i majicu. Njeno ludilo, od previše klijenata na šalteru banke, gde radi više od dvadeset godina, izbija u kupaolu, liftovima, parkovima, na pustim parkinzima... Seda na klozetsku šolju, skida mi farmerke i gaće, grabi me za kurac i počinje požudno da ga sisa.

Onda ustane, dlanovima se nasloni na zid iznad lavaboja i raširi noge. To joj je omiljena poza. Priđem i gurnem joj ga otpozadi. Počinje prigušeno da stenje. U ogledalu vidim kako menja izraze lica. Prihvatim se za njene teške sise, trljam joj bradavice kažiprstom i palcem. Zatim je ošamarim po dupetu. Bela koža se zacrveni. Desnom šakom joj zapišem usta, stegnem je da ne može da mrdne. Jedva dolazi do vazduha, ali to je samo pali. Voli da me zamišlja kao seksualnog manijaka koji je siluje otpozadi.

– To ti se sviđa, a? – pitam.

– Aha – čujem kako mumla.

– Odgovori, ne čujem! – nabijam joj ga još dublje.

– Aha... aha – stenje, trudi se da odgovori, ali ne može.

– Ne čujem, ne čujem! – ponavljam joj na uvo. – Je l' ti se to sviđa, a?

Gledam njene izbezumljene oči u ogledalu, već je skoro gotova... svršice... još samo malo... Nabijam joj ga sve brže i brže.

– To hoćeš, a? – dahćem joj u vrat. – To ti se sviđa, a?

Počinje da svršava, osećam svaki potres njenog tela. Mahnito vrti glavom levo-desno, da bi se oslobodila ruke koja je guši. Svršila je. Sklanjam šaku s njenih usta, hvatam je ponovo za sise i nastavljam da je tucam.

– Ajde, ajde – bodri me. – Ajde sada ti, maco!

Ali ja tako mogu da teram do jutra. Nisu mi uzbuđljive njene mesnate butine, celulit od previše sedenja na poslu, snažni listovi. Zažmurim. Počinjem da zamišljam Lilit u Zoričinim roze papučama sa visokom štiklom i pufnom... tu ludu, raskalašnu Lilit sa istetoviranim naopakim krstom na leđima... Lilit od čijeg pogleda se naježim svaki put kada se sretnemo. Zamišljam njene duge noge i tanke zglobove kako se ritmično klackaju na tim visokim potpeticama, kako lica priljubljenog uz ogledalo vrišti... i počinjem da svršavam.

Tada se iz džepa mojih farmerica oglasi mobilni telefon. Još zadihan, uzimam aparat.

– Molim.

– Halo, Tatulo, gde si? – čujem Kortov glas.

Odakle on, pomislim, trebalo bi da je u Bugarskoj.

– Pa tu sam, gde bih bio – kažem.

– Je l' možeš odmah da dođeš do mene?

– Odmah?

– Odmah, hitno je.

– Moram da završim jedan posao. Dolazim do jedanaest.

– Požuri.

Oblačim se dok Zorica ulazi u kadu i navlači plastičnu zavesu. Šta li je tako hitno, razmišljam o pozivu. Sigurno se desilo neko sranje.

Odlazim u sobu, isključujem kasetofon i prebacujem na *Fast radio*. Ozarim se kad začujem gudače u grandioznom uvodu u pop klasiku *The Verve – Bittersweet Symphony*. Sklopljenih očiju, istežem se na kauču s rukama prebačenim preko naslona. U goroko-slatkoj simfoniji života Vladana Mitića – Tatule dešavaju se i neke pobede. Male pobede koje čine život podnošljivim. Ovaj trenutak, na primer.

Zorica se vraća iz kupatila i postavlja tanjire za večeru. Sêdam za sto i otvaram flašu crnog vina. Ona iznosi krmennadle, masline, sir, na kraju donosi čaše. I svaki put kada prođe pored mene, poljubi me u obraz ili u kosu. Razmišljam kako da je otkačim. Naljutiće se sigurno, ali obećao sam Kortu da ću da odem do njega.

Kada sve postavi, uhvatim je za ruku i nežno privučem k sebi.

– Tigrice moja – kažem igrajući se njenim penjoarom. Smišljam šta da joj kažem.

– Ostavimo to za posle. Prvo da večeramo – kaže i seda na stolicu preko puta mene.

– Nemamo vremena, moram da idem.
 – Kako, maco? Pa tek je devet sati.
 – Moram do jednog druga, nešto je hitno.
 – Neka sačeka malo. Prvo da večeramo, pa da popijemo vino, pa još malo da se mazimo. Sve sam isplanirala.

– Moram da idem – ponavljam.

– A ja? Ostavićeš me ovde samu?

– Treba usput da obavim i jedan posao.

Ćutke jedemo. Naljutila se, zaboje me za to. Odjednom, Zorica ustaje, prilazi mi s leđa i počinje da me grli. Glavu spušta na moje rame.

– Maco, ne idi, maco – šapuće mi na uvo. – Šta hoćeš da uradim da ostanješ?

Ćutim i žvaćem komad krmenadle.

– Zar me ne voliš? – nastavlja.

Čini mi se da sve vreme izgovara dijaloge iz neke latino TV serije.

– Tako sam srećna pored tebe, ljubavi – kaže na kraju i duboko uzdahne.

– I ja sam srećan pored tebe – odgovorim joj najzad.

To joj je izgleda bilo dovoljno. Pušta me i vraća se na mesto. Dok jedemo, razmišljam zašto je bivši muž ostavio posle samo godinu dana braka. Verovatno zbog ovakvih stvari.

Završim večeru i spremim se da izađem. Na rastanku je poljubim i kažem:

– Stvarno imam posla, doći ću sutra u isto vreme.
 – Čekam te – kaže dok me ispraća.

S rukama uvučenim u jaknu, izlazim iz Zoričinog ulaza i krećem ka centru. Napolju je zahladnelo. Moram brzo da hodam da se zagrejem. Začas dođem do Ulice 7. jula, zaustavim se kod starih četvorospratnih zgrada, osvrnem se oko sebe i uđem u ulaz broj 31. Ne palim svetlo u hodniku. Oslušnem da li neko silazi niz stepenice, ništa se ne čuje. Izvadim svežanj ključeva iz džepa i otključam sanduče za poštu na kome piše Vučinić. Iz njega izvadim kartonsku kutiju, uzmem deset tabli trodona i brzo ih stavim u džep. Zatvorim kutiju, vratim je na mesto i zaključam sanduče. Ponovo oslušnem hodnik, izvirim na ulicu i kada vidim da je sve čisto, izađem iz ulaza. Tek tada primetim starijeg čoveka kako stoji nedaleko od zgrade. Drži dalmatinca na povocu i napadno bulji u mene. Dalmatinac ga vuče u šetnju, ali on stoji kao ukopan i pilji. Uvučem ruke još dublje u džepove, spustim glavu i brzo prođem pored njega. Posle pedesetak metara okrenem se da vidim da li je otišao. I dalje stoji tamo i prati me pogledom. Ovo nije dobro, pomislim. Moraću pod hitno da promenim lokaciju za štek, a jedva sam je našao.

Ulazim u kafe *Elit*, unutra ni žive duše. Sreda i nije neki dan za izlazak. Tek je pola deset, stalni gosti dolaze oko jedanaest. Dve besposlene konobarice sede na dvosedu. Mahnem im i odlazim do šanka.

– Gde je Lilit? – pitam Milančeta šankera, koji se udubio u spisak pesama na nekom disku.

– Danas ima slobodan dan – kaže ne dižući pogled. Verovatno bira sledeću stvar. Upravo ide Madona, predvidljiv izbor za ovakvo fensi mesto.

Sedam na visoku stolicu za šankom, vadim cigarete i upaljač.

– Jesi li doneo? – najzad pita, odlazući disk pored uređaja.

– Deset tabli, toliko si tražio.

Milanče stavlja led u čašu, sipa kiselu vodu i počinje da pravi espresso. Uvek me časti kafom i kiselom, to lako može da prilepi nekom na rečku. Gasim cigaretu i odlazim u WC. Zaključam vrata, sa kazančeta uzimam kovertu, vadim novčanice i brojim. U istu kovertu stavljam table trozona, zatvaram kovertu i vraćam je na kazanče. Izađem odatle, operem ruke, namestim frizuru i vratim se za šank. U prolazu se zaustavim kod one dve konobarice.

– Pozdravite Lilit. Kažite da sam dolazio da je vidim.

– Ona danas ima slobodan dan – istovremeno će obe.

– Doći ću onda sutra – odgovaram.

Brzo ispijam kafu. Dok izlazim čujem Džejmisa Brauna kako vrišti: – *Stay on the scene, like a sex machine.*

Žurim ka Kortovom stanu i razmišljam o stripu koji mi čami u fioci. Voleo bih da prvi niški superheroj Deksa Pantelejski i zvanično počne da živi. Kome da ponudim da objavi makar prvu epizodu? Nikom. A imam ih četiri. Nikome nisu potrebne avanture superheroja. U ovoj zemlji ljudi su zaokupljeni avanturama preživljavanja.

Korto me nestrpljivo čeka. Bled je i unezveren. Kapilari na beonjačama su mu popucali, izgleda kao da nije spavao pet dana. Liči na polumrtvog basistu *Ramonesa* koga su upravo iščupali iz overdouza. Na stočiću stoji flaša votke i do vrha puna čaša. Iz zvuka ide neka rastrzana mračna muzika.

– Otkud ti ovde? – pitam ga kad se smestim na kauč. – Zar ne bi trebalo da si u Bugarskoj?

Okleva tri sekunde a onda kaže:

– Juče su me opljačkali.

– Molim?

– Juče su me opljačkali u Bugarskoj – ponovi suvo. – Ostao sam bez kola, para i pasoša.

– Jebote! – izleti mi. Taman da ga pitam kako se to desilo, u džepu mi zvoni mobilni. Zove me Petko Mlađi. Njegov stariji brat drži *Elit*.

– Ej, Tatulo, možemo li nešto da završimo večeras?

– Za koliko?

– Za pedeset kerma.

– Nema odmah.

– Molim te, hitno mi je.

– Za dva sata.

– Može li ranije?

– Za dva sata.

Klik.

– Zašto ne isključiš taj mobilni? – nervozno će Korto.

– Ne mogu... Posao zove.

Korto ustaje, odlazi u kuhinju i donosi još jednu čašu. Naspe votku i gurne je ispred mene. Prilazi polici i uzima srebrni ram, u njemu iskrivljena fotografija na kojoj su njegova žena Nina i on. Otvara ram otpozadi i ispravlja fotografiju.

– Kad se to desilo? – pitam ga kad sedne.

– Juče oko 12. Zaustavili me panduri i sve mi oteli.

– Ne razumem.

– Presreli me razbojnici obučeni u pandurske uniforme... Uzeli mi dokumenta i kola i pobjegli. A u kolima... sakriveno pet soma.

– Ne mogu da verujem.

– Ni ja. Prošao je dan i po, još uvek ne mogu da se saberem.

– I šta ćeš sad?

Nudi me cigaretom, a onda pripaljuje meni i sebi.

– Ne znam – kaže. – Nemam više lovu, auto, ne mogu iz zemlje. Brzo ću imati i vojnu muriju na vratu. A zajebao sam i Ninu.

– Što si pa nju zajebô?

– Trebalo je da odletim kod nje, u Ameriku. Poslala mi je garantno pismo.

Kroz glavu mi prođe da je Đoletu i meni rekao da ide u Plovdiv, pa na Crno more, ali on kao da mi čita misli.

– Pošao sam u Plovdiv kod Živka, da budem tamo nekoliko dana dok ne završim vizu – zastane i otpije gutljaj votke. – On bi posle prodao auto i poslao mi pare u Ameriku.

Gledam u fotografiju na kojoj Nina i on sede na nekoj terasi. Na licima im titraju osmesi. Iza njih blok ogromnih zgrada zaklanja nebo.

Korto iz zadnjeg džepa farmerki vadi presavijeni žuti kartončić i baca ga na sto. Vojni poziv.

– Sve zbog ovog usranog papira – kaže i prstom upire u njega. – Pogledaj datum, juče je trebalo da se javim. Da me utovare u kamion, pa na Kosovo... i da me tamo roknu iz neke zasede...

– Polako, bre, Korto...

– Šta polako?! – podiže glas. – Mamicu im jebem! Neću da idem dole da ratujem protiv pola sveta. Prodali su Kosovo plac po plac. Puni su kô brodovi, kupuju kuće i lokale po Srbiji, i sada kad je došlo do sranja, hajde ti, Korto, muda u procep, pa idi dole. E, pa neće moći!

Šta da mu kažem? Da digne glavu? Naravno da mora da digne glavu. U govornima je do guše.

– Jesi li rekao matorima?

– Rekao sam im samo da sam bio na jednodnevnoj vežbi i da sada čekam u pripravnosti da me pozovu ako bude potrebe – kaže smirenije.

– Evo ti nešto da se opustiš – pružam mu džoint koji sam spremio za usput.

Korto ga pali i duva dim u žar. Kada napuni pluća dimom, bez reči mi dodaje džoint.

– Završi ga sam – kažem i polako ustanem.

– Gde ćeš? – pogleda me začuđeno.

– Moram da odradim nešto.

– Ostani još malo.

– Ne mogu. Imam najmanje još dva sata posla.

– Onda obavezno da se vidimo sutra.

– Važi.

Dok hodam, razmišljam o Kortu. Imao je savršen plan, bio na korak da se iščupa iz sranja, ali... ništa se ne dešava slučajno. Sudbina ne voli savršene planove. Treba joj se samo prepustiti i slediti intuiciju. Jedrenjaci se prepuštaju vodi i zato nijedan okean ne može da ih potopi. Džim Džarmuš je jednom rekao da ga interesuju ljudi bez ambicija. Takvi najduže plove.

* * *

Ležim dugo u krevetu, ali ne mogu da zaspim. Četiri je sata, rano za moj vampirski bioritam. Zapalim cigaretu i ležeći pušim. Nema više Beograda, Amster-

dama, železnice koja tutnji u daljini. Nema neizvesnosti kojom je počinjao svaki dan dok sam živeo u Holandiji. Samo tišina i mrak.

U jedanaest sati budim se u znoju. Sanjao sam Džizusa koji stanuje u napuštenoj kući na tamnoj strani Meseca. Pobegao je tamo da ga ljudi više ne bi uznemiravali. Iza kuće napravio je veliku baštu, i posadio mnogo cveća, ne može da stigne da je sam uređuje. Dao je oglas da traži baštovana i ja sam se javio. Ti ne možeš da dobiješ posao, rekao je. Ti znaš zašto.

Zvoni telefon. Kortu zove da se vidimo u *Surferu* u 12 sati. Doći će i Đole.

Stignem tamo petnaest minuta ranije i naručim espreso. Iz zvučnika ide neka pank kompilacija koju im je, verovatno, snimio Kortu. Prepoznajem njegov muzički ukus.

Isus je umro zbog nečijih grehova, ali ne mojih, peva Pati Smit. To je najbolji početak neke rokenrol ploče, ali ko obraća pažnju šta pevaju pank pesnikinje, heroinski zavisnici, neprilagođeni gubitnici? Svetu su potrebni ludaci da ubrizgaju vrištećecrvenu boju našoj sivoj egzistenciji. Dali, Roki Erikson, Gaudi, Niče, Sid Baret, Arto, Van Gog, Hijeronimus Boš... Mika bi sigurno uvrstio i Maljeviča, Harmsa, možda nekog avangardnog džezera... San Ra. Vrate mi se sećanja na Miku koji sada u Amsterdamu šeta klince i uči ih da uživaju u svakom sunčanom danu.

E, moj Miko, odavno su prošla vremena kada sam u tvojoj hipi akademiji vrištao od sreće na neonskom ringišpilu Beograda, kada smo u Amsterdamu imali vrtoglavicu od slobode.

Kafe je prazan. Konobarica briše čaše i ređa ih na pult. Odsutno mešam plastičnom kašičicom po espresso. Gledam u mural na zidu koji sam oslikao pre tri godine. Srebrni Surfer kleči na dasci. Ostavio je devojkicu koju voli da bi spasio svoju planetu. Sada jezdi po bespuću usamljenosti, osuđen na večito prokletstvo lutanja. Pada mi na pamet sinoćnji san i to da me je Džizus pitao kakve filmove volim. Ali umesto mene u snu se pojavljuje Mika i odgovara.

– *Uvek sam voleo filmove o usamljenim ljudima u kojima tipovi u nekim jeftinim motelima, na nekim za-bitim benzinskim pumpama, iznenada menjaju svoje životne planove – čujem Miku kako govori. – Nešto se prelomi u njima, stopiraju prvi auto ili kamion, iz čista mira napuštaju sve i odlaze u nekom sasvim suprotnom smeru, kao na kraju filma Pet lakih komada.*

– *Nisam ga gledao – kaže Džizus.*

– *Džek Nikolson sa svojom trudnom ženskom dolazi na benzinsku pumpu i dok radnik sipa benzin u njihov auto, Džek Nikolson odlazi u WC – počinje Mika da prepričava kraj filma. – Tamo skida jaknu, pere ruke i dugo se gleda u ogledalu. Izlazi napolje, vidi jedan ogroman kamion natovaren balvanima i pita majstora da ga poveze. Kad uđe u kabinu, vozač*

ga pita gde mu je jakna, jer tamo gde idu đavolski je hladno. Ali Džeku Nikolsonu je svejedno, nisu važni ni jakna, ni hladnoća, ni njegova trudna devojkica koju ostavlja bez ijedne reči. On TAČNO zna da je to trenutak u kome se rešava njegova sudbina. Važan mu je jedino život koji može da spasi samo ako napusti sve i pobegne bilo kuda, pa makar i tamo gde je đavolski hladno. Kamion se udaljava sa njima dvojicom i počinje odjavna špica. I ti se zamisliš. Kuda je pošao, kako će da se snađe, interesuje te šta će dalje da bude, ali si nekako siguran da će tamo gde ide da mu bude bolje. Mnogo bolje. Kao i on, i ti jednostavno znaš da je tako moralo da bude.

Misli mi prekidaju Đole i Korto koji ulaze u kafić. Korto se strovaljuje na stolicu pored moje. Đole seda s druge strane i visoko podiže ruku.

– Tri velika „nikšička“ – dovikuje u pravcu šanka.

Visok, crn, pravilnih crta lica, u srednjoj školi su ga zvali Đole Šminker. I sada je takav, klinci uglavnom ne greše kad daju nadimke. Vadi paklu marlboro lajta i stavlja je na sto.

– Kako, bre, da ti se to desi? – pita Korta nameštajući se u stolicu.

– Jebem li ga – kaže Korto i sleže ramenima.

– Pričaj šta je bilo.

– Sačekala me dva lažna pandura i opljačkala. Rekao sam vam već.